आहरिष्यामि तत् सत्रं सम्भाराः सम्भ्रियन्तु मे" ५९अ०। "श्रुत्वा ते सर्पसत्राय दीक्षितं जनमेजयम्। अभ्यागच्छदृषिर्विद्वान् कृष्णद्वैपायनस्तदा"। इत्युपक्रमे "इदं प्रणाद्द्विजश्रेष्ठं पर्य्यपृच्छत् कृतञ्जलिः। जनमेजय उवाच। कुरूणां पाण्डवानाञ्च भवान् प्रत्यक्षदर्शिवान्। तेषां चरितमिच्छामि कथ्यमानं त्वया द्विज!। कथं समभवद्भेदस्तेषामक्लिष्टकर्म्मणाम्। तच्च युद्धं कथं वृत्तं भूतान्तकरणं महत्। पितामहानां सर्वेषां दैवेनाविष्टचेतसाम्। कार्त्स्न्येनैतन्ममाचक्ष्व यथावृत्तं द्विजोत्तम!। सौतिरुवाच। तस्य तद्वचनं श्रुत्वा कृष्णद्वैपायनस्तदा। शशास शिष्यमासीनं वैशम्पायनमन्तिके। व्यास उवाच। कुरूणां पाण्डवानाञ्च यथा भेदोऽभवत्पुरा। तदस्मै सर्वमाचक्ष्व यन्मत्तः श्रुतवानसि। गुरोर्वचनमाज्ञाय स तु विप्रर्षभस्तदा। आचचक्षे ततः सर्वमितिहासं पुरातनम्। राज्ञे तस्मै सदस्येभ्यः पार्थिवेभ्यश्च सर्वशः। भेदं सर्वविनाशञ्च कुरुपाण्डवयोस्तदा"। ६० अ०

'वैशम्पायन उवाच। गुरवे प्राङ्नमस्कृत्य मनोबुद्धिसमाधिभिः। संपूज्य च द्विजान् सर्वांस्तथाऽन्यान् विदुषो जनान्। महर्षेर्विश्रुतस्येह सर्वलोकेषु धीमतः। प्रवक्ष्यामि मतं कृत्स्नं व्यासस्यास्य महात्मनः। श्रोतुं पात्रञ्च राजंस्त्वं प्राप्येमां भारतीं कथाम्। गुरोर्वक्त्रपरिष्यन्दो मनः प्रोत्साहतीव मे। शृणु राजन्! यथा भेदः कुरुपाण्डवयोरभूत्। राज्यार्थे द्यूतसम्भूतो वनवासस्तथैव च"। ६१ अ०।

"स कदाचिन्मृगयां गतः पारीक्षितो जनमेजयः कस्मिंश्चित् स्वविषये आश्रममपश्यत्" भा० आ० ३अ०। "परीक्षितस्तु दायादो धार्मिकोजनमेजयः। जनमेजयस्य दायादास्त्रय एव महारथाः। श्रुतसेनोग्रसेनौ च भीमसेनश्च नामतः"। "द्वावृक्षौ तव वंशेऽस्मिन् द्वावेव च परीक्षितौ। भीमसेनास्त्रयो राजन् द्वौ चापि जनमेजयौ"। "ऋक्षस्य च द्वितीयस्य भीमसेनोऽभवत् सुतः।" "अभिमन्योः परीक्षित्तु पिता तव जनेश्वर!" भा०आ०३२अ०। ४पुरञ्जयनृपपुत्रे "जनमेजयो महाराज! पुरञ्जयसुतोऽभवत्। जनमेजयस्य राजर्षेर्महाशालोऽभवत्सुतः" हरिव० ३१अ०।

जनयति स्त्री जन-णिच्-वा० भावे अति वेदे नि० णि० लोपाभावः। उत्पादने "जनयत्यै त्वा संयौमि" अनु०। १।२२।

जनयितृ पु० जन-णिच्-तृच्। १पितरि २उत्पादके त्रि० ३मातरि स्त्री ङीप्।

जनरव पु० ६त०। लोकापवादे। "परीवादस्तथ्यो भवति वितथोवाऽपि महतां तथाप्युच्चैर्धाम्नो हरति महिमानं जनरवः" उद्भटः।

जनराज पु० जनेषु राजते राज-क्विप् ७त०। जनाधिप "जनराडसि रक्षोहा" यजु० ५।२४। जनराजादयोऽप्यत्र। [प्रिये त्रि०।

जनवल्लभ पु० ६त०। १श्वेतरोहितवृक्षे राजनि० २लोक-

जनवाद पु० ७त०। लोकापवादे। "द्यूतं च जनवादञ्च परीवादं तथानृतम्" मनुः। तत्र साधु कथा० ठक्। जानवादिक जनप्रवादसाधौ त्रि०। अलुक्स०। जनेवादोऽप्यत्र ततः साध्वर्थे कथादि० ठक्। जानेवादिक तत्साधौ त्रि०।

जनश्रुत त्रि० जने श्रुतः विख्यातः। १लोकविख्याते २राजभेदे पु० तस्यापत्यम् इञ्। जानश्रुति तदपत्ये पौत्रायणे "जानश्रुतिर्ह पौत्रायणः श्रद्धादेयो बहुदायी आस" छा०उ०।

जनश्रुति स्त्री जनेभ्यः श्रूयते श्रु-क्तिन्। सत्यासत्यसाधारणलोकप्रसिद्धायां किंवदन्त्याम् अमर०।

जनस् स्त्री हि०व०। जनयतः जन-णिच्-असुन्। सर्वभूतजनयित्र्योः द्यावापृथिव्योः। "पायुं जनसी उभे अनु" ऋ० २।२।४।२ २जनलोके न० "जनस्तपःसत्यनिवासिनो जनाः भाग० ३।१३।२५।

जनस्थान न० १दण्डकारण्ये जटाधरः। २तत्रत्यस्थानभेदे तच्च स्थानं पूर्वम् इक्ष्वाकुराजपुत्रदण्डस्य राजधानी आसीत् दण्डेन च शुक्राचार्य्यकन्या बलात्कारेणाक्राम्याधर्षिता तेन कुपितेन वसिष्ठेन शप्तोदण्डस्तत्कथा रामा० उत्त० यथा "सप्तरात्रेण राजासौ सभृत्यबलवाहनः। पापकर्म्मसमाचारो वधं प्राप्स्यति दुर्मतिः। सर्वसत्वानि यानीह जङ्गमानि स्थिराणि च। सर्वेषां पांशुवर्षेण क्षयः क्षिप्रं भविष्यति। दण्डस्य विषयो यावत् तावत् स वनमाश्रमम्। पांशुभूतमिवाकस्मात् सप्तरात्रात् भविष्यति। इत्युक्त्वा क्रोधसन्तप्तस्तदाश्रमनिवासिनम्। जनं जनपदस्यान्ते स्थीयतामित्यवोचत। सप्ताहात् भस्मसाद्भूतः स चापि ब्रह्मतेजसा। तस्य दण्डस्य विषयोविन्ध्यशैलस्य सानुषु। तपस्विनः स्थिता यत्र तज्जनस्थानमुच्यते" "प्राप्य चाशु जनस्थानं खरादिभ्यस्तथाविधम्" "अमी जनस्थानमपोढ